

onderzoeksuitkomst. Dit is een negatieve ontwikkeling, want hierdoor zou voornamelijk worden geïnvesteerd in geneesmiddelen voor ziekten die vooral voorkomen in het rijke Westen. Volgens de organisatie blijkt in toenemende mate dat de farmaceutische industrie slechts op die gebieden investeert waar met nieuwe medicamenten de meeste winst behaald kan worden (www.globalforumhealth.org).

Hervorming Amerikaanse geneesmiddelenautoriteit

De Amerikaanse Food and Drug Administration (FDA), de organisatie belast met het toezicht op en de toelating van (nieuwe) geneesmiddelen in de Verenigde Staten, heeft hervormingsplannen aangekondigd. Vanwege de toenemende kritiek op het toelatingsbeleid betreffende nieuwe geneesmiddelen wordt met name het 'Drug safety system' herzien. Ook een herziening van het besluitvormingsproces van een belangrijk adviesorgaan, het Institute of Medicine, is een onderdeel van de plannen, waarbij de mogelijkheid wordt gecreëerd om afwijkende meningen sterker te laten meewegen bij het eindoordeel.

De FDA werd de afgelopen jaren met enige regelmaat bekritiseerd. De actueelste kritiek gedurende de afgelopen maanden betreft de zaak-Vioxx van Merck Sharp & Dohme. De ernstige hart- en vaatandoeningen als gevolg van het middel rofecoxib (Vioxx) zouden voorspelbaar zijn geweest, zo stellen diverse Amerikaanse media. Eerder berichtten wij dat de FDA onder hoge druk staat van de farmaceutische industrie om geneesmiddelen sneller toe te laten, soms op basis van klinische studies met te weinig patiënten of met een te korte periode voor het signaleren van gevaarlijke bijwerkingen (2004:2142).

Met name de Vioxx-kwestie heeft het imago van de FDA in het buitenland geschaad. Een meersporenplan moet de Amerikaanse geneesmiddelenautoriteit weer maken tot de 'betrouwbare en kritische organisatie die de Amerikaanse overheid voor ogen staat' (www.fda.gov). Onafhankelijkheid, het toelaten en meewegen van meerdere meningen, uitbreiding van personeel en interne reorganisaties zijn daarbij de belangrijkste uitgangspunten.

De reacties op de aangekondigde hervorming zijn divers. In *The New York Times* (1 november 2004) spreken kritische deskundigen de hoop uit dat een volledig onafhankelijke geneesmiddelentoeletingscommissie zal worden gerealiseerd, en daarmee een betrouwbare toelatingsprocedure voor nieuwe middelen. Woordvoerders van farmaceutische ondernemingen vrezen echter een toename van de bureaucratie, met als gevolg een sterke vertraging bij de toelating van nieuwe middelen.

Europese plaatjes voor op sigarettenpakjes

Pakjes sigaretten kunnen binnen de Europese Unie (EU) binnenkort voorzien worden van plaatjes van dode lichamen, kankergezwellen, rottende tanden, zieke organen en onvruchtbaarheid als onderdeel van een campagne om het publiek, speciaal jonge mensen, het gevaar van roken te laten zien. De Europese Commissie heeft 42 foto's vrijgegeven die de overheden in de diverse lidstaten kunnen gebruiken voor hun campagne; ze kunnen fabrikanten verplichten deze plaatjes op hun sigarettenpakjes te plaatsen samen met de al bestaande waarschuwingen als 'roken veroorzaakt dodelijke longkanker' en 'rokers sterven jonger'. De foto's zijn door testgroepen geselecteerd uit 2100 exemplaren. De plaatjes mikken op allerlei doelgroepen, zoals tienermeisjes en jonge vrouwen (figuur).

Bij de presentatie van de foto's zei gezondheidscommissaris David Byrne dat mensen gechoqueerd moeten worden ten aanzien van hun afhankelijkheid van tabak. Het werkelijke gezicht van roken is ziekte, dood en horror en niet de gezelligheid, glitter en glamour die de tabaksindustrie wil portretteren. Volgens Byrne sterven in de EU ieder jaar 650.000 mensen door roken, meer dan door misdaad of in het verkeer. Hij vroeg Nederland en andere EU-landen dringend de foto's op pakjes sigaretten af te drukken.

Het gebruik van plaatjes om rokers te choqueren is al met succes toegepast in Canada, Thailand, Brazilië en Singapore. Ierland en België gaan de foto's in 2005 gebruiken. Het Nederlandse ministerie van Volksgezondheid reageert voorlopig voorzichtig op het voorstel. De mogelijkheid plaatjes op de pakjes te plaatsen is recent geschapen op voorstel van euro-parlementariër Jules Maaten (VVD). Hij vindt de gekozen foto's een goede balans tussen schokkende en rustiger varianten.

Volgens een Canadese studie waren overeenkomstige afbeeldingen van invloed op 38% van de rokers die in 2001 probeerden te stoppen met roken. Van de ondervraagde rokers gaf 21% toe soms wel eens niet te roken omwille van de afbeelding. En volgens 48% van de ondervraagde niet-rokers vormden die afbeeldingen één van de argumenten om niet met roken te beginnen. (De foto's zijn te vinden op: http://europa.eu.int/comm/mediatheque/photo/select/tabac_en.htm.)

F.KIEVITS
M.T.ADRIAANSE

Binnenlands nieuws

Pleidooi: help chronisch zieken bij therapietrouw

Reeds langer is bekend dat veel chronisch zieken zich niet aan de voorgeschreven behandeling houden en dat het moeilijk is daar verandering in te brengen. Dat is niet alleen schadelijk voor de gezondheid van de patiënt, maar zorgt ook voor hoge kosten in de gezondheidszorg. Door het niet, of niet vaak genoeg, innemen van geneesmiddelen kunnen klachten namelijk aanhouden of verergeren. Er kunnen zelfs nieuwe klachten ontstaan door verkeerd medicijngebruik. Huisartsen zouden hun chronisch zieke patiënten duidelijker moeten wijzen op de gevaren van het niet, of niet tijdig, innemen van hun medicijnen. De bijsluiters van geneesmiddelen zouden de risico's ook in begrijpelijke taal moeten vermelden.